

ZPRAVODAJ

sekce

**KNIHTISKOVÝCH
VYDÁNÍ
ČS. ZNÁMEK**

při komisi čs. známky SČSF

číslo 9 - 10

1988

KAIS. KÖNIGL.

LANDESPRIV.

WOLLWAREN FABRIKEN VON HLAWATSCH & ISBARY

IN GRASLITZ UND BRÜN

NIEDERLAGEN IN WIEN, BRÜNN, PRAG UNI

VEREIN
SCHAFWOLLWAREN-FABRIKEN
Brünn 2 - Brünn 2
Spinnweise No. 12

An das verehr.

Kohlenversorgungs-Inspektorat,

Brünn 2 - Brünn 2
394

H. Ustrau

rekom.

Setkání Hradčanářů

Jarního setkání sběratelů známek emise Hradčany, členů Odborné skupiny Hradčany, se zúčastnilo 55 sběratelů. Pro ně byly připraveny odborné přednášky ze tří různých oborů sbírání známek Hradčany.

O Libereckých falzech přednášel dr. Paděra, který podstatně rozšířil informace a poznatky o těchto falzech, tak jak je otiskla Filatelie č. 20/87. Mile překvapil přítomné, když jim předložil k prohlídce originál doposud jediné známé celistvosti s těmito falzy. Byl to originál ústřižku průvodky, jejíž fotografií otiskla již zmíněná Filatelie, který si mohli zájemci prohlédnout. O výsledku studia těchto padělků bude nový článek ve Filatelii, který píše dr. Paděra spolu s dalšími.

Další tři přednášky se týkaly rekonstrukcí přepážkových archů podle tiskových desek. S tím souvisela i informace o nových poznatech o deskových odchylkách. Přednáška V. Pellanta seznámila přítomné s novými poznatky o deskových odchylkách na známkách hodnoty 25 h I. kresba. Zajímavý byl jeho názor na vznik barevných bodů na archu pocházejícím z II. tiskové desky a na poškození rámu známek na pravé straně posledního známkového sloupce u archů z I. desky (známková pole 50, 70, 80, 90, 100), tak zvané pilování. Jeho poznatek o přerušném obrysu I. listu je možno zobecnit na všechny hodnoty I. kresby, mimo hodnotu 10 h (uvádím svůj poznatek).

Ing. Kolář seznámil přítomné s prací na rekonstrukcích přepážkových archů, které provádí zahraniční sběratelé. S jedním jejich představitelem, panem Larsenem z Dánska, se ing. Kolář setkal a navázal s ním spolupráci na zpracování rekonstrukce přepážkových archů hodnoty 50 h III. kresba (Studie je již hotova a autor jí může na objednávku zaslat za 100 Kčs) a hodnoty 1 h. Je zajímavé kolik úsilí věnují zahraniční sběratelé našim známkám. To se ukázalo i na světové výstavě PRAGA 88 v exponátech zahraničních sběratelů.

O nových poznatech na známkách 10 h V. kresba, jejíž podrobná Studie vyšla jako příloha našeho Zpravodaje č. 2 a 3, informoval její autor Z. Ryvola. Stáleůstává neobjasněn vznik barevných obloučků u číslice 10 na 8. známkovém poli obou tiskových desek. Názor, že jde o stín dolepeného výstřižku s novou hodnotovou číslicí se nezdá přesvědčující. Proč by se nevyskytl na jiných známkových polích u této hodnoty nebo u dalších hodnot V. kresby, u nichž k dolepení nových hodnotových údajů do šítku předlohové fotografie hodnoty 25 h došlo?

Poslední přednášku připravil F. Hamr o použití jednotlivých hodnot známek emise Hradčany pro frankování. Byla doplněna ukázkou jednoduchých frankatur jak na ústřižcích poštovních průvodek tak i na celistvostech. Některé hodnoty použité jako jediná známka k zapravení příslušného poštovního poplatku nejsou běžné, v některých případech i vzácné. Nelze na ně vztahovat bodový údaj uvedený ve Specializované příručce.

Psát závěrem o tom, že na setkání byla přátelská atmosféra, navázány nové styky, prováděna výměna známkového materiálu, by bylo myslím zbytečné. Zajímavost setkání vyplynula z požadavku všech účastníků na zorganizování podobného setkání na podzim letošního roku. Proto bych chtěl nakonec vypsát otázky, které na setkání vznikly a požádat všechny čtenáře našeho Zpravodaje o jejich názor.

1. Jak vznikly barevné body na přepážkových arších hodnoty 25 h I (zaprášení tiskové desky ?) a jak k poškození pravých rámu pravých krajních známek přepážkového archu I. desky (podrobnosti ve Studii V. Pellanta o hodnotě 25 h I, kterou autor zašle, cena 100 Kčs) ?
2. Jak mohlo dojít ke vzniku barevných obloučků u číslice 10 na 8. zn. p. obou desek hodnoty 10 h V. kresba ?
3. Je správný můj poznatek o přerušném obrysu 1. listu na známkách I. kresby ? Nejde o primární vadu I. kresby ?
4. Jaké připomínky máte k celkovému obsahu a bodovému hodnocení známek emise Hradčany, které uvádí Specializovaná příručka ? Navrhněte podle svých poznatků vlastní bodové hodnocení a zašlete konkrétní připomínky.
5. Rádi bychom zajistili výměnu známek mezi jednotlivými členy Odborné skupiny Hradčany, ať již jako kolování či jinak. Má někdo z členů naší Odborné skupiny zájem a možnost zorganizovat tuto výměnu ?

Vaše názory zasílejte na adresu tajemníka Sekce knihtiskových vydání a redaktora Zpravodaje: Jindřich Látal, Mařatkova č. 916, 140 18 Praha 4.

František Hamr

Na pomoc rekonstruktérům

Při sestavování rekonstrukcí archů 50 hal. III. kresba Hradčany z 1. tiskové desky si už jistě mnozí z Vás povšimli, že některé známky mají rozmazaný dolní pás nejspíše vlivem přebytku barvy při tisku. Jsou to známky 91. až 100. pole. Rovněž si můžeme všimnout, že horní rám některých známek je jakoby zubatý (otrhaný), což nám zase umožňuje snadno vytrdit známky polí 1-9 z téže tiskové desky. Jak vznikly tyto okraje mi zatím není jasné, nejspíše vznikly též vlivem tisku (roztažení barvy), ale divné je, že u známek 2. tiskové desky se tyto vady nevyskytují. Co Vy na to ?

Ing. Jan Kolář
Krušnohorská 1653
431 11 Jirkov

Prátele.

většina lidiček má nějakého koníčka a my patříme mezi ty, co se baví známkami. Pro někoho to bývá materiál, nebo zboží, ale vždycky jsou to známky. A tak je všelijak přehrabujeme, rovnáme a třídíme a občas se nám dostane pod ruku známka, která má zoubkování a přesto by je mít neměla, sem tam nějaký průpích nebo průsek a kdyby si tyhle zajímavosti dával jeden na stranu, za čas by toho bylo dost. Ale to je to slavné kdyby, o tom psal už pan Ježek a možná i jiní a v tom je háček, že nikdy asi nebudeme dost moudří, abychom vždy věděli všechno, nebo alespon tolik, co se nám za 20 nebo i více let hodí. Byla doba, co nebylo v katalogu, tak o to nebyl zájem, i když někteří filatelisté věděli své. No a my méně zkušení (anabo nezkušení) jsme těmito známkami opovrhovali - jako například s dnešními perfiroy. O těch se říkalo, že nemají cenu a eghle ?! Asi jeden zapoměl, že se dá sbírat všechno ! A tak proč vlastně tyhle řádky - dostal se mě do ruky katalog známek firmy Svoboda, Praha II., Jungmannova třída č. 1. Z roku 1938 - ceny z roku 1936, ale o ty nejde. Jde o ty naše knihtiskové známky, kde u Holubice a Osv. Republiky je psáno, že jsou vyhledávány zajímavé deskové vadý a desková čísla. U Hradčan je psáno mimo jiné, že známky Hradčan upotřebené skýtají výborný materiál ke sbírání různých starých razítek, po převratu znárodnělých. Specialisty jsou vyhledávány různé druhy papíru, tisky a mnoho zajímavých vad tisků. Vyskytují se krásné rozdíly barev. Tak, že to vypadá, že o Hradčany byl i v minulosti zájem, který přišel znovu na výsluní možná díky explozi nových známek. To je zřejmě dobře, protože vznikla takhle naše knihtisková sekce, a my se máme v čem přehrabovat a pít se dále po všech zajímavostech. Co mě však napašlo při pohledu na tabulku Zoubkovaných Hradčan. 9 druhů zoubkování, nyní 8. Všech 26 známek mimo 30 h Va má zoubkování 11 1/2 a 13 3/4. Tak si nad tou tabulkou říkám - dát všechna tahle zoubkování dohromady, byla by to pěkná sbírka, která by ozdobila to všechno ostatní, co máme. Cvšem nic nového, tohle už máme popsáno a jak zoubkování vzniklo 20 let v monografii č. 1. Hradčany od p. dr. Kubáta, ten tu dobu zná, jistě lépe nežli já. Já jsem se jen zasníl nad Hradčanskými, kterým těch 20 let fandím.

Novotný Josef
Hostavice

Dvojitý tisk

Na upozornění pana Evalda Larsena jsem si po pečlivé prohlídce známek Hradčan 50 hal. III. kresba všiml, že se vyskytují známky, kde část obrazu je jakoby tlštěna dvojitě. Tento dvojitý tisk vznikl nejprve v průběhu tisku, kdy se papír trochu posunul. Větším posunutím (shrnutím) pak vznikly známá přeložky. Je tedy dvojitý tisk něco jako přechod mezi perfektním tiskem a přeložkou ? Jaké máte zkušenosti z jiných hodnot a vůbec, jaký je Váš názor ?

Ing. Jan Kolář
Krušnohorská 1653
431 11 Jirkov

Spirálové typy emise Hradčany.

Specializovaná příručka pro sběratele československých známek a celin hodnotí známky emise Hradčany i v závislosti na spirálovém typu. To působí některým sběratelům potíže. Zjeví se v těch případech, kdy jsou u jedné hodnoty a stejného spirálového typu, známky cenově rozdílné.

Nejprve ke vzniku spirálového typu. Tiskové desky známek emise Hradčany vytištěné v V. kresbě byly zhotoveny fotochemickou cestou z pomocných sestav k jejich zhotovení byly použity otisky pomocných tisků hodnoty 25 h. V pomocných sestavách jednotlivých hodnot byla hodnota 25 h přelepena štítky s novým hodnotovým údajem a na dolní okraj vlepny štítky s počítadly.

Neoprávněným překreslením 4. spirály do předlohy 25 h došlo k tomu, že oproti Muchovu návrhu, byla tato spirála neuzavřená. Tím se dostala neuzavřená 4. spirála do pomocných sestav všech hodnot V. kresby. Oprava, uzavření 4. spirály byla provedena rytcem tiskárny přímo v jednotlivých deskách před zahájením tisku.

Oprava však nebyla provedena důsledně. U některých hodnot nebyla provedena vůbec, u jiných potom jen v některých tiskových deskách. I tam však došlo k přehlédnutí a v některých případech v opravované desce zůstalo neoprávněné známkové pole.

Tímto chybným ryteckým zásahem do tiskových desek došlo ke vzniku dvou odchylných 4. spirál. Neopravená, neuzavřená, 4. spirála, kterou označujeme jako I. typ a spirála opravená označovaná jako II. typ.

K opravě tiskových desek došlo jen u hodnot 5 h, 15 h, 20 h, 25 h, 75 h a 500 h. Jen u těchto hodnot se vyskytuje známka s I. typem spirály s vyšším bodovým hodnocením. Vyšší bodové hodnocení je však podmíněno určením známkového pole, ze kterého známka pochází. Ta jsou uvedena ve Specializované příručce.

K určení známkového pole lze použít charakteristické tiskové odchylky (kontrolní vačky) jak je uvádí příručka ing. Karáska " Hradčany ".

Mimo uvedenou příručku je možno najít popis kontrolních odchylek ve Studiích k rekonstrukcím přeprážkových archů, které zpracovávají členové odborné skupiny Hradčany sekce knihtiskových vydání. Doposud byly vydány Studie 15 h, 20 h, 25 h a 500 h. Studie 5 h a 25 h jsou rozpracovány a jejich vydání se připravuje.

Hodnota 5 h.

91. známkové pole II. desky.

Barevný bod na levém horním rohu, barevný bod na dolním rámu před MUCHA, barevný bod vlevo špičky 5. věže.

22. známkové pole III. desky.

Seřízlé MUCHA, 5. věž zakončena barevným bodem, charakteristické paprsky.

91/II

22/III

Hodnota 25 h.

3. známkové pole I. desky.

Vlevo zeslabený levý rám, charakteristické paprsky.

12. známkové pole I. desky.

Charakteristické paprsky.

13. známkové pole I. desky.

Seříznuté MUCHA, vryp do pravého rámu nad 9. spirálou, charakteristické paprsky.

3/I

12/I

13/I

10. známkové pole II. desky.

Vryp do pravého rámu proti horní příčce, charakteristické paprsky.

27. známkové pole II. desky.

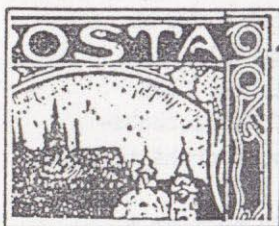
Charakteristické paprsky.

31. známkové pole II. desky.

Charakteristické paprsky.

59. známkové pole II. desky.

Charakteristické paprsky.

10/II

27/II

31/II

59/II

Herr František

Nový rok 1989

Přejeme Vám všem do nového roku 1989 hodně osobní pohody, zdraví a trochu "štěstí" při vyhledávání a doplňování Vašich filatelistických sbírek.

sekce knihtisku

Tisíckrát dražší.

Razítkované známky 500 h emise Hradčany z 32. a 35. známkového pole (ZP) druhé tiskové desky mají v posledním katalogu FOFIS, podobně jako ostatní známky této hodnoty prvního typu, zdánlivě cenu 1 Kčs, zatímco ve Specializované příručce československých známek mají ocenění 1 000 bodů což reprezentuje v současné době 1 000 Kčs.

Obojí ohodnocení má své zdůvodnění. První nízké ohodnocení vychází z toho, že všechny známky hodnoty 500 h Hradčany z první desky jsou prvního typu a jsou relativně běžné. Druhé ocenění zdůrazňuje vzácnost známek z 32. a 35. ZP druhé tiskové desky. Tato tisková deska byla zhotovena pro tisk 500 h známek s leteckým přetiskem. Malá část těchto známek byla použita jako výplň bez leteckého přetisku. Kromě známek z 32. a 35. ZP jsou v druhé tiskové desce jen známky druhého typu.

Cenu poštovních známek určuje především nabídka a poptávka. Z dalších kritérií určujících cenu je asi nejdůležitější vzácnost (t.j. náklad a výskyt známky na trhu). Můžeme očekávat, že nabídka známek z 32. a 35. ZP druhé desky bude malá. Jská je či bude poptávka? Tyto známky jsou zajímavé pro sběratele spojených typů k ověření jejich správného určení. Dále potom pro ty sběratele, kteří sestavují přeprávkové archy dle tiskových desek. To je relativně malý počet sběratelů.

Předpokládáme proto, že nový cenový zdánlivě těchto známek je ve Specializované příručce nedohodnocen. Proto druhý z autorů tohoto článku v připravované studii o spojených typech hradčanských známek má ocenění pro neupotřebené známky z 32. a 35. ZP druhé tiskové desky 200 bodů (dnes tedy 200 Kčs) a 100 bodů pro známky razítkované.

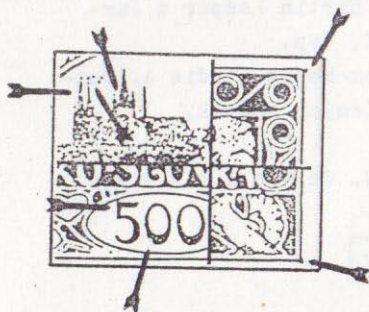
Ne všichni sběratelé mají příručku ing. J. Kardaš " Hradčany " a Specializovaná příručka neuvádí všechny určující znaky známek 32. a 35. ZP druhé desky. Proto předkládáme čtenářům našeho Zpravodaje zobrazení a popis odchytek uvedených ZP.

32. ZP II. desky.

Čtvrtá spirála I. typ, 1. věž přerušena, barevné body vpravo 2. věže, u levé věžičky chybí paprsek, barevný bod na pravém horním rohu, vybíhající pravý dolní roh, číslice pět nahoře vyředu do oválu, dole vyštípá první nula.

35. ZP II. desky.

Čtvrtá spirála I. typ, vpravo npravo do 2. věže, tři barevné body vpravo 2. věže, u levé věžičky dva paprsky, z nichž horní je silnější, bílý bod uprostřed pravé výzdoby, číslice pět vyředu nahoře do oválu, nahoře na nulách barevný výstupok.

32/II.

35/II.

Karel Počepo, František Hamr

Holubice 15 h - hnědá

Před několika roky byla v katalogu výstavy Praha uveřejněna studie A. Duška, v níž byly podrobně popsány a vyobrazeny deskové vady zjištěné na listech známek vytištěných z obou tiskových desek.

V posledním období se někteří členové sekce zabývali hlubším studiem uvedené hodnoty a zjistili, že i v tomto případě existují totožné vady nacházející se na stejných známkových polích obou desek, tedy vady, které až dosud označujeme jako primární. Aktivní spolupracovník sekce, pan Znamínko V. z Děčína, podrobně prostudoval přísl. archy a bloky známek a zjistil, že totožné vady se nachází na těch-

to ZP: 9, 11, 13, 14, 16, 42, 46, 57, 59, 60, 67, 77, 78 a 88, tedy celkem 14 vad, jejich původ je již na negativu z něhož byly přeneseny na obě tiskové desky.

Jak jsme si na schůzkách již vysvětlili, měly by tyto vady negativu tvořit základ každé sbírky přísl. hodnoty.

Vzhledem k tomu, že ne všichni členové sekce sbírají tuto hodnotu, což je škoda, protože známek je poměrně dost, neuvádíme dnes přísl. kontrolní znaky, podle nichž je možné většinu vad identifikovat podle desek. Zájemci o tyto podrobnosti, jakož i o obrázky a popis dalších, dosud neuveřejněných nálezů, si mohou napsat na adresu tajemníka sekce. Serii dodatečných obrázků vypracoval Martin Kašpar z Pardubic, spoluautor studie M.O.L. 20 H, I. typ.

Pro zájemce můžeme vyhotovit i xerox-kopie studie A. Duška. Rovněž můžete zaslat chybenku ražených známek.

J. Chvalovský

Naši jubilanti v roce 1989 - I. pololetí

Vinduška Jaroslav	80 let	25.12	Ostrava
Zampach František	75 let	3. 1.	Brno
Jakubův Jan	75 let	10. 1.	Praha
Horký Břetislav	75 let	9.2.	Brno
Judr. Příkryl Frant.	75 let	4. 5.	Praha
Knopp Ládvík	70 let	24. 6.	Břeclav
Holoubek Miloslav	65 let	21. 1.	Třebíč
Gabriel Jaromír	65 let	24. 2.	Uh. Hradiště
Ryvole Zdeněk	65 let	4. 3.	Havl. Brod
Kopřiva Josef	65 let	22. 3.	Gottwaldov
Dr. Zdeněk Večeřa	65 let	12.5.	Praha
Strnad Václav	65 let	11. 6.	Praha
ing. Drábek Antonín	60 let	11. 2.	Chropyně
Žák Miloslav	60 let	4. 3.	Dol. Řežsička
ing. Štupalský Jaromír	60 let	19. 4.	Ostrava
ing. Neubauer Stanislav	55 let	21. 4.	Praha
ing. Hudec Jiří	50 let	29. 3.	Brno
ing. Král Jiří	50 let	24. 4.	Karvinná
Vavrouš Miroslav	50 let	22. 5.	Nové Město n.M.

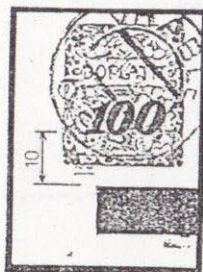
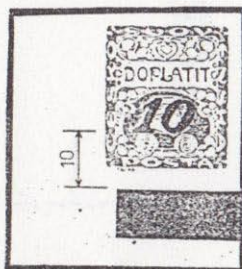
Blahopřejeme !

=====

Doplatní 1921-27

Při studiu třetího vydání čs. doplatních známek můžeme ještě dnes nalézt nejednu zajímavost. V monografii č. 4 čtvere na straně 312: "Počítadla základních známek jsou zakryta širokou typografickou lištou v barvě přetisku s výjimkou hodnoty 200/500, kde zůstalo počítadlo nepřetiskováno".

Předkládám známku 10/5h /EP 91/, kde rovněž není počítadlo zakryto krycí lištou. Tato bývá od spodního okraje hodnotových číslic přetisku vzdálena 10 mm. I přesto, že dolní okraj papíru u popliscované známky není velký, musela by zde alespoň část krycí lišty být vidět. Naskýtají se tedy dvě možnosti vysvětlení. Buď u této přetiskové desky nebyla v části nákladu přiložena krycí lišta, a proto na známce její otisk chybí, nebo zde lišta byla, ale v tom případě musela být od spodního okraje hodnotových číslic přetisku vzdálena více než 15 mm. Může někdo přiložit tuto známku se širokým okrajem, která by pak potvrdila některou z uvedených domněnek ?

Tomáš Moravicez

Upozornění

Vzhledem k velkému rozsahu tohoto dvojčísla / především specialisované přírušky/ není již možné zveřejnit opravy a doplňky nových sběratelů knižtisku. Provedeme tak pravděpodobně v příštím čísle v průběhu I. čtvrtletí 1989.

Redakce

Zpravodaj sekce na rok 1989

Obdobně jako v roce 1988 připravujeme vydání dalších čtyř čísel "Zpravodajů", každý o rozsahu cca 24 stran. Podobných h Zpravodajů je vydáváno více různými komisemi a stále složitější je situace ve včasnosti namnožení a zvyšují se náklady spojené s tiskem. Proto bude třeba, aby každý odběratel "Zpravodaje" přispěl obdobně jako v r.1988 částkou Kčs 10,- k jeho částečné uhradě.

Přikládáme příslušnou složenkou a prosíme, abyste po odeslání částky čtvrtý díl složenkou zaslali ke kontrole tajemníkovi sekce s.Látalovi.

Další ofrenkované obálky zasílejte pouze na vyzvání, aby se zbytečně nehromadily.

O b s a h

Setkání HRADČANŮ	2-3
Příspěvky sběratelů	3-4
Spirálové typy emise Hradčan	5-7
Tisíckrát dražší	8-9
Holubice 15 hal hnědá	9-10
Naši jubilanti	10
Doplatní 1924 - 1927	11
Redakční zpráva a obsah	12

"Zpravodaj" sekce knihtiskových vydání čs.znánek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů sekce sběratelů - specialistů.

Je vydáván nepravidelně, 2 až 4 krát ročně v počtu 400 výtisků. Za redakční úpravu zodpovídají a na přípravě se podílejí členové vedení sekce knihtiskových vydání čs. známek.

Zpravodaje neprochází jazykovou úpravou.

Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci zasílejte na adresu :

Jindřich Látal, 14018 Praha 4 - Mařatkova 916